

KNÍŽE IGOR

*Bili se den, bili druhý,
třetího dne k polednímu
padly praporce Igorovy.
Sklonila se tráva žalem
a strom se smutkem
schýlil k zemi . . .*

Slovo o pluku Igorově
překlad K. J. Erben

Vlastenecký patos a líčení příkladné statečnosti v boji za obranu země jsou příznačné pro celou starou ruskou literaturu. Jejimi hrdiny jsou vynikající vojevůdci, kteří vedli urputný boj ve 12., 13. a 14. století za nezávislost a sjednocení ruské země proti vetřelcům.

Do 12. století je také datován vznik slavného eposu „Slovo o pluku Igorově“, jedinečného básnického díla. S velkým uměleckým citem je zde vykreslena výprava Knížete Igora proti Polovcům, kočovným nájezdníkům z dněperských a donských stepí. Kníže Igor byl zajat a poražen. Igorova žena Jaroslavna sklíčena hořem pláče a prosí Dněpr, vítr a slunce, aby jí navrátily muže. Igor prchá ze zajetí. Příroda mu pomáhá v útěku a celá ruská země se raduje z jeho návratu.

A. P. Borodin, přes svůj velký hudební talent, věnoval se jako svému hlavnímu oboru — studiu medicíny se speciálním zaměřením k lékařské chemii. R. 1858 dosáhl po skvěle absolvovaných studiích doktorátu a pak vyslán na tříletý studijní pobyt do ciziny. Až do té doby hrála v jeho životě hudba podobnou roli, jako v životě mnohých osvícených diletantů z vyšších společenských kruhů. Naučil se slušně hrát na několik nástrojů a pokusil se několikrát s úspěchem o kompozici. Z počátku neměl pro tuto činnost jiné výzbroje, než výbornou paměť vášnivého posluchače a návštěvníka soukromých i veřejných koncertů.

Teoretické znalosti získával celkem jen nahodile. Přesto se jeho geniální talent dovedl v některých pokusech vyjádřit plynou osobitou hudební řečí. Studijní pobyt v Heidelbergu a v Itálii dal plně dozrát mladému vědci a budoucímu vysokoškolskému profesoru přírodních věd, avšak ani tam nebylo možno stejně intenzivně posilovat i hudební část Borodinova talentu. Hudba stále čekala.

Teprve po návratu do Petrohradu 1862, došlo k události, která měla rozhodnout pro všechny budoucí časy, kdo vejde do historie, zda Borodin — chemik, či Borodin — skladatel. Tehdy se Borodin seznámil s neobyčejně podmanivým člověkem — Milijem Balakirevem. Tento skladatel, myslitel a organizátor začal tehdy právě kolem sebe za spoluúčasti kritika Stasova, vytvářet okruh mladých umělců, jež formoval podle svých zásad a z nichž vytvořil onen slavný balakirevovský kroužek, známý pod jménem „mogučaja kučka“. Vlivem tohoto podnětného setkání se v Borodinovi probudila touha po hudební tvorbě. Seznámil se s členy kroužku a dychtivě docházel do pracovních schůzek. Uvědomil si, že našel prostředí, jež mu dodá sebedůvěry a pomůže ujasnit jeho umělecké zaměření, pomůže doškolit technicky a zasadit se i o osud jeho budoucích děl.

Borodin neměl ovšem na tvorbu mnoho času. Roku 1864 byl jmenován řádným vysokoškolským profesorem chemie. Tuto práci opravdu miloval a k ní se družilo mnoho dalších a dalších úkolů. Podle autorovy zповědi — komponoval vlastně jen v nemoci nebo o prázdninách — jinak se hudbou obíral jen u Balakireva, u něhož však byl častým hostem. Jeho díla proto rostla velmi pomalu, nesmírně pomalu. Tak např. svou jedinou operu „Kniže Igor“ — Borodinovo nejrozsáhlejší dílo komponoval téměř 11 let. Námět vzal ze starého ruského hrdinského zpěvu „Slovo o pluku Igorově“, na nějž ho upozornil V. V. Stasov. Vzniklo tak velkolepé scénické hudební epos, k němuž byla nejprve hořova přehra 1876. K premiéře celého díla došlo až 23. 10. 1890 (tedy již po smrti skladatelově) v Petrohradském Mariinském divadle v nastudování českého dirigenta K. Kučery. Na konečné verzi opery se podíleli Rimskij-Korsakov s Glazunovem.

V této operě Borodin pokračuje v Glinkových tradicích, ale jde mnohem dále. Je modernější a svobodnější ve zpracování historie i legendy, v inspiraci lidovými prvky, v lyrickém i dramatickém projevu, v monumentalitě výstavby. Východní nápevná tematika se uplatňuje zvláště v písních a tancích polovecké scény 2. dějství. Celé dílo, prostoupené orientálními prvky, vytváří nový hudebně dramatický sloh, který i po stránce kompoziční nezůstal bez vlivu na mladší skladatelské generace ruské i cizí. Jádrem opery jsou velké sborové scény, lidové výjevy mohutné dynamičností.

Ústřední postavou hudebního dramatu je kněžna Jaroslavna se svou manželskou láskou a věrností — základní myšlenkou díla je Igorova hrdinská láska k vlasti.

Dirigent: Bohumil Janeček
Režie: Ilja Hylas
Sbormistr: Karel Kupka
Výtvarník: Otakar Schindler j. h.
Kostýmy: Bedřiška Ustohalová
Choreograf: zasloužilý umělec
Emerich Gabzdyl
Korepetice: Drahomíra Ritzová

Inspicient: Karel Raška
Jaroslav Deršák
Napovídá: Libuše Bílková
Marie Pečínková

Premiéra 20. listopadu 1965 v Divadle Z. Nejedlého

OPERA STÁTNÍHO DIVADLA V OSTRAVĚ,
laureát státní ceny

Alexandr Porfirjevič Borodin

KNÍŽE IGOR

Opera o 3. dějstvích s prologem

Na text skladatelův

Igor Svjatoslavič	Čeněk Mičák, Vojtěch Zouhar
Jaroslava, jeho manželka	Zdeňka Diváková, Agia Formánková
Vladimír Igorevič, jeho syn	Oswald Bugel, Oldřich Lindauer
Vladimír, kníže Galický	Jan Kyzlink, Radoslav Svozil
Končak, polovecký chán	Karel Hanuš, Karel Průša
Ovlur, pokřtěný Polovec	Karel Kožušník, Lubomír Procházka
Skula	Zasl. umělec Jiří Herold, Rudolf Juza
Jeroška, hudci	Karel Kožušník, Lubomír Procházka
Končakovna, dcera chánova	Alena Havlicová, Eva Těluškinová
Chůva	Anna Ježíšková, Anna Malířová
Polovecká dívka	Radmila Minářová, Věra Nováková

POLOVECKÉ TANCE

I. **TANCE POLOVECKÝCH DÍVEK** — Vlasta Pavelcová, nositelka vyznamenání
Za vynikající práci, A. Kvasnicová, A. Žáková, Z. Nedvědová, Z. Šulcová
J. Hamplová, Z. Hrtoňová.

II. **TANCE POLOVECKÝCH ŽEN** — E. Colombová, K. Hrdinová, A. Kadlecová,
D. Krásová, J. Kurovská, L. Vaňková.

III. **TANCE POLOVECKÝCH CHLAPCŮ** — Jiří Duží a žáci IV. roč. konzervatoře,
M. Šklíbová, L. Ernstová, M. Všianská, H. Zezulková, J. Vostárková, Z. Benešová.

IV. **TANEC BOJOVNÍKŮ** — B. Pašek, A. Janíček, R. Böhm, J. Duží, K. Jurčík
J. Radil, V. Vrba, J. Kopačka, L. Kratochvíl.

V. **FINÁLE** — Celý soubor.

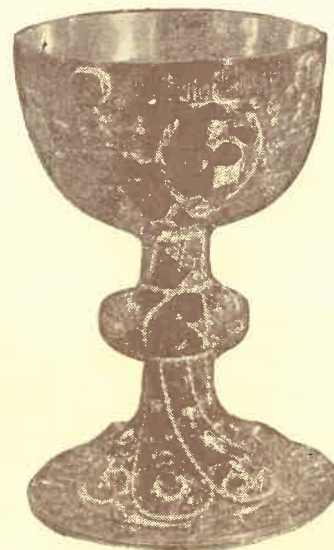
NÁRODNÍ DIVADLO MORAVSKO-SLEZSKÉ

22. září 1933

KNÍŽE IGOR

Dirigent: J. Vogel Režie: K. Kügler Výtvarník: P. Froman
Choreograf: Saša Machov

Igor Svjatoslavič	Václav Bednář
Jaroslavna	Zdeňka Špačková
Vladimír Igorevič	Petar Burja
Kníže Galický	J. Schwarz j. h.
Končak	Lad. Havlík
Končakovna	K. Kügler
Skula	L. Havlík
Jeroška	A. Kopečný
Chůva	H. Menzlová

OBSAH OPERY

Děj se odehrává na Rusi, kolem 12. století

Prolog

Kníže Igor Svjatoslavič, vládce města Putivlu, chystá válečnou výpravu proti pohanským Polovecům. S pláčem se loučí se svým milovaným mužem a synem kněžna Jaroslavna. Podivné zatmění slunce je zlým předznamenáním boje a kněžna varuje manžela a prosí, aby od výpravy upustil.

NÁRODNÍ DIVADLO MORAVSKO-SLEZSKÉ

22. září 1933

KNÍŽE IGOR

Dirigent: J. Vogel Režie: K. Kügler Výtvarník: P. Froman
Choreograf: Saša Machov

Igor Svjatoslavič	Václav Bednář
Jaroslavna	Zdeňka Špačková
Vladimír Igorevič	Petar Burja
Kníže Galický	J. Schwarz j. h.
Končak	Lad. Havlík
Končakovna	K. Kügler
Skula	L. Havlík
Jeroška	A. Kopečný
Chůva	H. Menzlová

OBSAH OPERY

Děj se odehrává na Rusi, kolem 12. století

Prolog

Kníže Igor Svjatoslavič, vládce města Putivlu, chystá válečnou výpravu proti pohanským Polovcům. S pláčem se loučí se svým milovaným mužem a synem kněžna Jaroslavna. Podivné zatmění slunce je zlým předznamenáním boje a kněžna varuje manžela a prosí, aby od výpravy upustil.

I. dějství

Bratr kněžny, kníže Galický za nepřítomnosti Igorovy se zcela bezostyšně oddává hýření a radovánkám. Násilím se zmocňuje poddaných dívek — které v zoufalství se utíkají o pomoc ke kněžně.

Jaroslavna tráví své dny ve smutku a čekání. Konečně došla zpráva. Igorova vojska byla Polovci poražena a sám kníže i se synem zajat.

II. dějství

Tábor poloveckého chána Končaka. Chán se chová k urozeným zajatcům milosrdně, ba okazale dává najevo svou přízeň. Igor nezmaten vlídným pohostinstvím svého nepřítele prchne s pokřtěným Polovcem Ovlurem ze zajetí. Jeho syn Vladimír však podlehne milostnému kouzlu krásné Končakovy dcery.

III. dějství

Denně vyhlíží na hradbách Putivlu zoufalá Jaroslavna svého manžela. Denně vzývá slunce, vítr, hvězdy, aby jí navrátily Igora. Její vroucí prosby nezůstanou oslyšeny. Kníže se opravdu vrací, radostně vítán vším lidem.

COSMETIQUE
de France

SVĚTOVÝCH ZNAČEK

*bohatý výběr v prodejnách
Ostrava 1, Gottwaldova 64
Zámecká 1
O.-Poruba, Leninova 700*

MOLYNEUX
CHANEL
DIOR
LANCÔME
COTY

A. P. Borodin: Kníže Igor. Program vydalo Státní divadlo v Ostravě v redakci prom. hist. Evy Sýkorové. Grafická úprava E. Ustohalová, typografická úprava R. Mikeska. Vytiskly Moravské tiskařské závody, n. p., Ostrava 1, provoz 22, Hollarova 14.
Cena 2 Kčs

T 15 - 52280